

וַיִּשְׁתַּעֲזֹן מִכָּלֵא. אֶתּוֹן לְאֶתְדַכָּאָה, מִסִּיעִין לֹון.
 וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַכֵּי לֹון וְקָרִיב לֹון לְגַבִּיהַ,
 וְקָאֲרִי עַל־יֵיהוּ שָׁלוֹם. הָדָא הוּא דְכֶתִיב (ישעיה
 נב) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזוּב זֹוב דְּמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת
 נְדָתָהּ וְגו'. (ויקרא ט"ז)
 וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לִי וְחֶלֶק שְׁלִלְךָ
 בְּקִרְבֶּךָ. הֵאֵי קָרָא הָכִי מִיבְעִי לֵיהַ, הִנֵּה יוֹם יָבֹא,
 מְאִי, הִנֵּה יוֹם בָּא. אֶלֶּא שְׁכַבְרָ בָּא, עַד לָא אֲבִירִי
 עַלְמָא, וְהוּא יוֹם דְּבִיהַ יַעֲבִיד דִּינָא לְחֵיבֵיָא. וְהוּא
 יוֹם דְּבִיהַ יִתְפָּרַע קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִינֹון דְּעַקוֹן
 לֹון לְיִשְׂרָאֵל. הֵאֵי יוֹם בָּא וְקָאִים קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְתַבַּע מִנִּיהַ לְמַעַבְדַּ דִּינָא וְלִשְׁעָאָה עֲבוּדַת
 פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאֶתְיָהִיב לֵיהַ רְשׁוֹ, בְּמָה דְאַתְּ

לשון הקודש

להיות: הנה יום יבא. מה זה הנה יום
 בא? אלא שכבר בא מרם שנגברא
 העולם, והוא היום שבו יעשה דין
 לרשעים, והוא היום שבו יפרע הקדוש
 ברוך הוא מאותם שהציקו להם
 לישראל. היום הזה בא ועומד לפני
 הקדוש ברוך הוא, ומבקש ממנו לעשות
 דין ולכלות עובדי פוכבים ומזלות,
 ונתנת לו רשות, כמו שנאמר (שם)

וישמדו מהכל. בא להטהר - מסיעים
 להם, והקדוש ברוך הוא מטהר אותם
 ומקרב אותם אליו וקורא עליהם שלום.
 והו שכתוב שלום שלום לרחוק ולקרוב
 וגו'.

ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא
 עת נדתה וגו'. רבי חייא פתח ואמר,
 (זכריה יד) הנה יום בא לה' וחלק שללך
 בקרבך. הפסוק הזה כך הנה צריך

אָמַר (זכריה יד) וְאֶסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, תִּרְיִן יוֹמִין אֵינּוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַד שְׂאֲרֵי עַמִּיּה, וְחַד אֶתִּי לְקַמִּיּה, וּבְאֵלִין עֶבֶד קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרְבִין בְּכֻלָּא. וְכַד הָאִי יוֹמָא, אֶתִּי לְאַנְתָּא קָרְבָּא, אֲזִידְוּוּג בְּתַהוּא יוֹמָא אַחְרָא, וְנָטִיל זַיְיִנִין עַל זַיְיִיּה, וְאַנְח קָרְבָּא בְּכֻלָּא, בְּאֵינּוֹן רָאמִין וְנִמּוּכִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ב) כִּי יוֹם לִי יִצְבְּאוֹת, עַל כָּל גִּיּוֹה וְרָם וְעַל כָּל נִשְׂא וְשָׁפַל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאִשָּׁה כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה וְגו'. הֵיִינוּ דְכְּתִיב, (ישעיה לד) חֲרַב לִי מְלָאָה דָם. מְלָאָה דָם וְדָאִי, דְכְּתִיב כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה יָמִים רַבִּים. בְּלֹא עֵת גְּדָתָהּ, הֵיִינוּ דְכְּתִיב, (דניאל ט) וַיִּשְׁקֹד יִי' עַל הָרַעָה וַיְבִיֵאֶה עָלֵינוּ. דְּתַנִּינוּ, קְדֻשָׁא בְּרִיךְ

לְשׁוֹן הַקּוּדֻשׁ

קָרַב בְּכֻלָּם, בְּאוֹתָם רַמִּים וְנִמּוּכִים. זְהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה ב) כִּי יוֹם לֵה' עֲבָאוֹת עַל כָּל גִּיּוֹה וְרָם וְעַל כָּל נִשְׂא וְשָׁפַל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאִשָּׁה כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה וְגו'. הֵיִנוּ שְׁפָתוֹב, (שם לד) חֲרַב לֵה' מְלָאָה דָם. מְלָאָה דָם וְדָאִי, שְׁפָתוֹב כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה יָמִים רַבִּים. בְּלֹא עֵת גְּדָתָהּ, הֵיִנוּ שְׁפָתוֹב (דניאל ט) וַיִּשְׁקֹד ה'

וְאֶסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁנֵי יָמִים הֵם לְקוּדֻשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶחָד שְׂרוּי עֲמוֹ, וְאֶחָד בָּא לְפָנָיו, וּבְאֵלוּ עוֹשֶׂה הַקּוּדֻשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרְבוֹת עִם הַכֹּל. וּבְשָׂבָא הַיּוֹם הַזֶּה לְעֶרְךָ קָרַב, הוּא מְזַדְּוּג עִם אוֹתוֹ יוֹם אַחַר, וְנִטִּיל כְּלֵי זֵיַן עַל כְּלֵי זַיְיִנוּ, וְעוֹרְךָ

הוא אֶקְדִים פּוֹרְעָנוֹתָא לְעֵלְמָא, חֵיבֵיָא מְקַדְמִין
 פּוֹרְעָנוֹתָא בְּחוּבֵיהוֹן לְמִיתִי לְעֵלְמָא, אוּ כִי תִזְוֵב
 עַל גְּדֻתָהּ. הֵינּוּ (ויקרא כו) וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה אֶתְכֶם, מֵהוּ
 וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה. אוּסִיף דִּינָא עַל דִּינָא, וְאַתָּן דְּמָא
 עַל דְּמָא, יִתִיר עַל מַה דְּאִית בְּהָהוּא חֶרֶב לִי
 מְלֵאָה דָם.

כְּתִיב, (בראשית ח) לא אוּסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה
 בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מֵהוּ לֹא אוּסִיף. אֵלָּא, לֹא
 אֶתָּן עוֹד תּוֹסַפֵּת לְהָהוּא חֶרֶב, אֵלָּא כְּגוֹזָנָא דִּיכִיל
 עֵלְמָא לְמַסְבֵּל. וְהָא כְּתִיב וַיִּסְפְּתִי. אֵלָּא לְיִסְרָה
 כְּתִיב, וְלֹא לְשִׁיעָצָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, אוּ כִי תִזְוֵב
 עַל גְּדֻתָהּ.

כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ. מֵהוּ כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ.
 אֵלָּא חֵיבֵיָא מְסַאֲבִין בְּחוּבֵיהוֹן לְגַרְמִיהוֹן,

לשון הקודש

מְלֵאָה דָם.

כְּתִיב, לא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה
 בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מַה זֶה לֹא אֶסֶף? אֵלָּא,
 לֹא אֶתָּן עוֹד תּוֹסַפֵּת לְאוֹתָהּ חֶרֶב, אֵלָּא
 כְּמוֹ שְׂיִכּוֹל הָעוֹלָם לְסַבֵּל. וְהָרִי כְּתוּב
 וַיִּסְפְּתִי? אֵלָּא כְּתוּב לְיִסְרָה, וְלֹא לְכָלֹת.
 זֶהוּ שְׂכַתוּב אוּ כִי תִזְוֵב עַל גְּדֻתָהּ.
כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ. מַה זֶה כָּל יְמֵי זוּב

עַל הָרָעָה וַיְבִיאָהּ עֲלֵינוּ. שְׂשֻׁנִּנוּ,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַדִּים פְּרַעְנוֹת
 לְעוֹלָם, וְהַרְשָׁעִים מְקַדִּימִים אֶת
 הַפְּרַעְנוֹת בְּחֻטְאֵיהֶם לְבֵא לְעוֹלָם. אוּ כִי
 תִזְוֵב עַל גְּדֻתָהּ, הֵינּוּ (ויקרא כו) וַיִּסְפְּתִי
 לְיִסְרָה אֶתְכֶם. מַה זֶה וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה?
 אוּסִיף דִּין עַל דִּין וְאַתָּן דָּם עַל דָּם
 יוֹתֵר עַל מַה שֵּׁנִישׁ בְּאוֹתָהּ הַחֶרֶב לְהִ

וּמִסָּאֲבִין לְאַתֵּר אַחְרָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר יט) כִּי
 אֶת מִקְדָּשׁ יי' טַמְא. וְאַתְּעַר רוּחַ מִסָּאֲבָא עָלֵיהוּ.
 וְלִזְמַנָּא דְאַתֵּי, זְמִין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל וְלֹאֲעֵבְרָא לְהַהוּא רוּחָא מִסָּאֲבָא מֵעֲלָמָא.
 דְכֻתִּיב, (ישעיה נב) לֹא יוֹסִיף יָבֹא בְךָ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא.
 וְכֻתִּיב (זכריה יג) וְאַתְּ רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ.
 מִן הָאָרֶץ וְדָאֵי. (מֵאֵן דְאַתֵּי לְאַסְתְּאַבָּא מִסָּאֲבִין לִיהַ וְדָאֵי).

רַבִּי הוֹקִיָּה הָוָה יְתִיב קַמֵּיהַ דְרַבִּי אֶלְעָזָר, לִילְיָא
 חַד קָמוּ בְּפַלְגוֹת לִילְיָא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא.
 פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ז) כִּיּוֹם טוֹבָה הִיָּה
 בְּטוֹב וְגו' גַּם אֶת זֶה לְעוֹמֵת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'.
 כִּיּוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב, בְּזִמְנָא דְאַסְגֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ
 הוּא חֶסֶד בְּעֲלָמָא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמִיּהָךְ בְּשׁוּקֵי
 וְלֹאֲתַחְזָאָה קָמִי כְּלָא, דְהָא כֵּד שְׂאֲרֵי טִיבוּתָא

לשון הקודש

וְדָאֵי. (מי שבא להטמא, מטמאים אותו ודאיי).

רַבִּי הוֹקִיָּה הָוָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר.
 לִילְיָא אֶחָד קָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְעַסְק
 בַּתּוֹרָה. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ז)
 כִּיּוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב וְגו', גַּם אֶת זֶה
 עָמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'. כִּיּוֹם טוֹבָה
 הִיָּה בְּטוֹב – בְּזִמְנָא שְׂמַרְבְּהַּ הַקְדוּשָׁא בְרִיךְ
 הוּא חֶסֶד בְּעוֹלָם צְרִיךְ אָדָם לְלַבֵּת
 בְּשׁוּקִים וְלְהַרְאוֹת לְפָנַי הַכֹּל, שְׂהַרֵי

טַמְאָתָהּ? אֵלָּא שְׂהַרְשָׁעִים מְטַמְאִים אֶת
 עַצְמָם בַּחֲטָאִיהֶם וּמְטַמְאִים מְקוֹם אַחֵר,
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ הו'
 טַמְא. וּמְעוֹרְרִים רוּחַ טַמְאָה עֲלֵיהֶם.
 וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְדוּשָׁא בְרוּךְ הוּא
 לְטַהַר אֶת יִשְׂרָאֵל וְלְהַעֲבִיר אֶת אוֹתָהּ
 רוּחַ טַמְאָה מִן הָעוֹלָם, שְׂכַתּוֹב לֹא יוֹסִיף
 יָבֹא בְךָ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא. וְכַתּוֹב וְאַתְּ רוּחַ
 הַטּוֹמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ

דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּעֵלְמָא, בְּכֹלָא שְׂאִירִי, וּבְכֹלָא
עֲבִיד טִיבוּ וְאַסְגִּי לִיהַ בְּעֵלְמָא. וּבְגִין כֵּן, יִתְחַזֵּי בַר
נָשׁ בְּאַתְגְּלִיָּא בְּשׁוּקֵי, וְיַעֲבִיד טִיבוּ דְלִשְׂרֵי עֲלִיהַ
טִיבוּ אֲחֵרָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם טוֹבָה הָיִה
בְּטוֹב. הָיִה בְּטוֹב וְדָאִי.

וּבְיוֹם רָעָה רָאֵה. לָא כְּתִיב וּבְיוֹם רָעָה הָיִה בְּרַע,
אַלָּא, בְּיוֹם רָעָה רָאֵה. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא
דְּדִינָא תְּלִיָּא בְּעֵלְמָא, לָא לְבַעֵי לִיהַ לְאַיְנִישׁ
לְאַתְחִזָּאָה בְּשׁוּקָא (דף נ"ד ע"ב) וּלְמִיּהָדָּה יְחִידָאָה
בְּעֵלְמָא. דְּהָא כִּד דִּינָא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא, עַל כֹּלָּא
שְׂאִירִי. וּמֵאֵן דְּפִגְעַת בֵּיהַ, וְאַעֲרַע קַמֵּיהַ, יִתְדֵן בְּתַחֲוֵי
דִּינָא. וּכְדִין כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.
דְּהָא מִשְׁפָּט אֲסִתְלַק מִצְדָּק, וְלֹא שְׂרִיָּין דָּא בְּדָא
עַל עֵלְמָא. וְעַל דָּא רָאֵה. רָאֵה וְחַזֵּי נְטִיר, אֲשַׁגַּח
וְעֵיִין לְכֹל סְטֵר. וְחַזֵּי יַדְעַ, דְּבְכֹלְהוּ שְׂרִיָּא דִּינָא.

לשון הקודש

בְּשַׁעֲתָא שְׂהַדִּין תְּלוּי בְּעוֹלָם, אִין צְרִידָה
לְאָדָם לְהִרְאוּת בְּשׁוּק וּלְלֶכֶת יְחִידִי
בְּעוֹלָם. שְׂהַרֵי בְּשַׁדִּין שְׂרוּי בְּעוֹלָם, עַל
הַכֹּל הוּא שׁוּרָה. וּמִי שְׂפּוּגַע בּוּ וּנְפַגְשׁ
לְפָנָיו, יִדּוֹן בְּאוֹתוֹ תְּדִין, וְאִזּוּ כְּתוּב (משלי
א) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. שְׂהַרֵי מִשְׁפָּט
הַסִּתְלַק מִצְדָּק, וְלֹא שׁוּרִים זֶה עִם זֶה עַל
הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן רָאֵה. רָאֵה וְחַזֵּי שְׂמוּר,

בְּשַׁמְתַּחֲלִיל טוֹבוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָם, הוּא שׁוּרָה בְּכֹל, וּבְכֹל הוּא עוֹשֶׂה
טוֹב וּמְרַבֵּה אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. וּמִשׁוּם כֵּן
יִרְאֶה אָדָם בְּגִלּוּי בְּשׁוּקִים, וְיַעֲשֶׂה טוֹב
שׁוֹשְׂרָה עֲלָיו טוֹב אַחֵר. זֶהוּ שְׂכֵתוּב (מש
ב) יוֹם טוֹבָה הָיִה בְּטוֹב. הָיִה בְּטוֹב וְדָאִי.
וּבְיוֹם רָעָה רָאֵה. לֹא כְּתוּב וּבְיוֹם רָעָה
הָיִה בְּרַע, אַלָּא בְּיוֹם רָעָה רָאֵה. שְׂהַרֵי

וְלֹא תִפּוֹק לְבַר, וְלֹא תִתְחַזֵּי בְשׁוֹקָא, בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׂרֵי עֲלֶךָ. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּגַם אֶת זֶה לְעַמַּת
 זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּמָה דְכַד שְׂאֲרֵי טִיבוּ בְעֲלָמָא
 שְׂאֲרֵי עַל כְּלָא, כְּךָּ, כִּד שְׂרִיא דִּינָא בְעֲלָמָא שְׂאֲרֵי
 עַל כְּלָא, וּמֵאן דְּאֵעֲרַע בִּיה אֲתַפֵּס.

תָּא חַזִּי, כִּד דִּינָא שְׂרִיא בְעֲלָמָא, כְּמָה סִיפִין
 תְּלִיין, דְּנִפְקֵי מִתְּהוּא חֶרֶב עֲלָאָה, וְזִקְפִין
 רִישָׁא וְחֲמֵן דְּהָא הֵהוּא חֶרֶב עֲלָאָה סוּמְקָא, מְלִיִּיא
 דְמָא בְּכַל סְטֵרִין, כְּדִין גְּזֵרִין נִימוּסִין. וְכְמָה סִיפִיא
 אֲתַעְרוּ, (ס"א כְּדִין פְּסִירֵן סִיפִין, וְכְמָה נִימוּסִין אֲתַעְרוּ) כְּמָה דְאֶתְ
 אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) אִישׁ חֶרְבוֹ עַל יָרְכוֹ. וְכִתִּיב, (יְהוֹשֻׁעַ
 ה) וְחֶרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ. וְכִלְהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי לְמַעַבְד
 דִּינָא. וּמֵאן דִּיֵּעֲרַע בְּהוּ אֲתַזְק. כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית יט) הִנֵּה
 נָא מַצָּא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתְּגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

חֶרְבוֹת תְּלוּיוֹת שְׁיוּצָאוֹת מֵאוֹתָהּ חֶרֶב
 עֲלִיּוֹנָה, וְזִקְפִים רֵאשׁ וְרוֹאִים שְׂרֵי
 אוֹתָהּ חֶרֶב עֲלִיּוֹנָה הִיא אֲדָמָה, מְלֵאָה
 דָּם בְּכַל הַצְּדָדִים, וְאֵז גְּזֵרִים גְּזֵרוֹת.
 וְכְמָה מִינֵי חֶרְבוֹת מִתְּעוֹרְרִים, (אֵז מִתְּחַדְדוֹת
 חֶרְבוֹת, וְכְמָה חֲקִים מִתְּעוֹרְרִים) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ג)
 אִישׁ חֶרְבוֹ עַל יָרְכוֹ, וְכִתוּב (יְהוֹשֻׁעַ ה) וְחֶרְבוֹ
 שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ. וְכִלְהוּ מִצְּוִיִּים לַעֲשׂוֹת דִּין.
 וּמִי שְׁפוּגֵשׁ בְּהֵם גְּזוֹק. כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית יט)

הַשְּׂנֵה וְעֵין לְכָל צַד וְהִיָּה יוֹדַע שְׁבִכְלָם
 שְׂרֵי הַדִּין, וְאֵל תֵּצֵא הַחוּצָה וְאֵל תֵּרְאֶה
 בְּשׁוֹק, כְּדִי שְׁלֹא יִשְׂרָה עֲלֶיךָ. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שְׂגַם אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה
 הָאֱלֹהִים. כְּמוֹ שְׁבִשְׁשׁוּרָה הַטּוֹב בְּעוֹלָם,
 הוּא שׁוּרָה עַל הַכֹּל – כְּךָּ בְּשׁוּרָה הַדִּין
 בְּעוֹלָם, הוּא שׁוּרָה עַל הַכֹּל, וּמִי שְׁפוּגֵשׁ
 בּו נִתְפֵּס.

כֵּן רָאָה, כְּשֶׁדִּין שְׂרֵי בְּעוֹלָם, כְּמָה

טַעֲמָא, בְּגִין דְּבִכָּל אֶתְר דְּדִינָא שְׂרִיא בְּכֹלָא שְׂרִיא,
בֵּין בְּמַתָּא בֵּין בְּמַדְבְּרָא וּבְסַחְרָנָא דְּמַתָּא.

תּוֹ פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ח) שְׁיִמְנֵי כַּחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ
וְגו'. שְׁיִמְנֵי כַּחוֹתֶם, בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל אֲמַרְהָ דָּא
לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁיִמְנֵי כַּחוֹתֶם, מָאן הוּא
חוֹתֶם. דָּא חוֹתֶם דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּקִשׁוּט. כַּחוֹתֶם עַל
לְבָבְךָ, דָּא חוֹתֶם שְׁל תְּפִלִּין, דְּאֵנַח בַּר נָשׁ עַל לְבִיָּה.
כַּחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, דָּא יַד כִּהָה, דְּמִנְחָה בְּהַהוּא זְרוּעַ,
וּמִנּוּ יִצְחָק. וּבְנִסְת יִשְׂרָאֵל קָאמַר שְׁיִמְנֵי כַּחוֹתֶם,
חוֹתֶם מִיבְעֵי לִיָּה, מָאן כַּחוֹתֶם. בְּאֵינוֹן תְּפִלִּין
דְּרִישָׁא, דְּאֵתִי שְׁבַחָא לְכָל גּוֹפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין
בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אֲשַׁתְּכַח בַּר נָשׁ שְׁלִים
בְּגוֹוָנָא דְּלַעִילָא.

לשון הקודש

על לבך - זהו חותם של תפלין שמניח
אדם על לבו. כחותם על זרועך - זו יד
בהה שמניח באותה זרוע. ומיהו? יצחק.
ובנסת ישראל אומרת, שימני כחותם.
חותם היה צריך להיות! מה זה כחותם?
באותן תפלין של ראש שמביא שבה
לכל הגוף. ועל כך תפלין בזרוע, על
הלב, ובזה נמצא אדם שלם כמו
שלמעלה.

הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל
חסדך וגו'. מה הטעם? משום שבכל
מקום שהדין שרוי, בכל הוא שורה, בין
בעיר בין במדבר וסביב העיר.

עוד פתח ואמר, (שיר ח) שימני כחותם
על לבך וגו'. שימני כחותם, בנסת
ישראל אמרה את זה לקדוש ברוך
הוא. שימני כחותם, מי הוא החותם?
זהו חותם הטבעת של האמת. כחותם

כִּי עֵזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה. מָאי כִי עֵזָה כַּמּוֹת. אֵלֶּא
 לָא אֲשַׁתְּכַח קִשְׁיוֹתָא בְּעֶלְמָא, כְּמַה דְּפְרִישׁוּ
 דְּנִפְשָׁא מִגּוּפָא, כְּד בְּעֵינָן לְאַתְפְּרָשָׁא. (ועל דא) כְּד
 אֶהְבֶּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא
 אֲתַפְּרָשׁוּן לְעֶלְמִין. וּבְגִין כְּד תְּפִלָּה שֶׁל יָד,
 אֲתַקְשְׂרָא בְּזוּרְע, לְקִיּוּמָא דְּכִתְיב, (שיר השירים
 ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי.

קְשָׁה כְּשֹׂאֹל קִנְיָה. בְּכָל דְּרַגְיָן דְּגִיחֶנָּם, לָא אִית
 קִשְׁיָא כְּשֹׂאֹל, דְּנִחִית לְתַתָּא מִנְיִיחוּ, כְּד
 הֵהוּא דְּרַגָּא דְּאֶקְרִי אֲבִדוֹן, וְדָא וְדָא אֲשַׁתְּפּוּ
 כְּחֵדָא. וְדָא קִשְׁיָא לְחוּ לְחִיבֵינָא מִכְּלָא. כְּד, קְשָׁה
 כְּשֹׂאֹל קִנְיָה, דְּלִית קִנְיָה אֵלֶּא בְּרַחֲמֵימוֹתָא, וּמְגוֹ
 רַחֲמֵימוֹתָא אֲתִי קִנְיָה, וּמֵאן דְּקִנֵּי לְתַחֲוֹא דְּרַחֲמִים
 יִתִּיר, קִשְׁיָא לִיָּה לְאַתְפְּרָשָׁא מִנִּיָּה מַתְּחֵהוּא דְּרַגָּא
 דְּאֶקְרִי שְׂאֹל, דְּאִיְהוּ קִשְׁיָא מִכָּל דְּרַגְיָן דְּגִיחֶנָּם.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

קְשָׁה כְּשֹׂאֹל קִנְיָה. בְּכָל דְּרַגּוֹת הַגִּיחֶנָּם
 אִין קְשָׁה כְּמוֹ הַשְּׂאֹל, שְׂיִוְרַד לְמַטָּה
 מִכָּלָם, פְּרָט לְאוֹתָהּ מִדְּרַגָּה שְׂנַקְרָאת
 אֲבִדוֹן, וְזֵה וְזֵה הַשְּׂתַפּוּ כְּאַחַד, וְזֵה
 קְשָׁה לְרַשְׁעִים מִכָּל. כְּד קְשָׁה כְּשֹׂאֹל
 קִנְיָה, שְׂאִין קִנְיָה אֵלֶּא בְּאַהֲבָה, וּמִתּוֹךְ
 אֶהְבֶּה בְּאַהֲבָה קִנְיָה. וּמִי שְׂמַקְנָא לְאוֹתוֹ
 שְׂאוֹהֵב בְּיִתְרָה, קְשָׁה לוֹ לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ

כִּי עֵזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה. מַה זֶה כִּי עֵזָה
 כַּמּוֹת? אֵלֶּא לֹא נִמְצְאוֹת קִשְׁיוֹת בְּעוֹלָם
 כְּמוֹ פְּרֻדַּת הַנֶּפֶשׁ מִהַגּוֹף פְּשׂוּרָאִים
 לְהַפְרֵד. (ועל דא) כְּד אֶהְבֶּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְקוּדְשׁ בְּרִיךְ הוּא, שְׂלֵא נִפְרְדִים
 לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוּם כְּד תְּפִלָּה שֶׁל יָד
 נִקְשְׂרַת בְּזוּרְע, לְקִיּוּם אֶת הַכְּתוּב, (שם ב)
 שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי.

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. וּמֵאֵן אֵיהוּ
 שְׁלֵהֶבֶת יָהּ, דָּא אֵשָׁא דְנִפְיָא מִגּוֹ
 שׁוּפְרָא, כְּלִיל מְרוּחָא וּמִיָּא. וּמִגּוֹ הַהוּא שְׁלֵהוּבָא כַד
 מִתְלַהֲטָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, אֹקִיד עָלְמָא
 בְּשְׁלֵהוּבִיתָא בְּקִנְאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְשַׁעְתָּא
 דְהִיא מְקִנְאָה לֵיהּ, וְוִי דְאֶעְרַע בְּשְׁלֵהוּבִיתָא, דְאֵיהוּ
 יְתוּקֵד בְּהוּ.

תוּ פְתַח וְאָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
 לְכַבּוֹת וְגו'. מִיָּם רַבִּים דָּא דְרוּעָא יְמִינָא,
 דְבַעֵי לְקַשְׂרָא בֵיהּ קַשְׂרָא דְתַפְלָה עַל דְרוּעָא
 שְׂמַאלָא, לְקַיְמָא וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי. דְּכַר אַחַר, מִיָּם
 רַבִּים, דָּא הוּא נָהָר עֲלָאָה, דְּמִנִּיהּ נִפְקִין נִהְרִין
 לְכָל עֵבֶר, וְכִלְהוּ נִגְדִין וְאֵתְמַשְׁכֵּן מִנִּיהּ. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (תְּהִלִּים צג) מִקּוֹלוֹת מִיָּם רַבִּים. מֵאֵינוֹן קוֹלוֹת

לשון הקודש

מאותה דרגה שנקראת שְׂאוּל, שהיא
 קשה מכל דרגות הגיהנום.

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. וּמִי הִיא
 שְׁלֵהֶבֶת יָהּ? זוֹ אֵשׁ שְׂיִצְאָת מִתּוֹךְ
 שׁוּפְרָא, כְּלוּלָה מְרוּחַ וּמִיָּם. וּמִתּוֹךְ אוֹתָהּ
 הַשְׁלֵהֶבֶת בְּשִׁמְתֵּלְהֲטָת בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 שׁוּרְפַת הָעוֹלָם בְּשְׁלֵהֶבֶת בְּקִנְאָה שֶׁל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּבְשַׁעָה שֶׁהִיא מְקִנְאָה
 לוֹ, אוֹי לְפִוּגֵשׁ בְּשְׁלֵהֶבֶת, שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל

בָּהֶם.

עוֹד פְתַח וְאָמַר, (שִׁיר ח) מִיָּם רַבִּים לֹא
 יוּכְלוּ לְכַבּוֹת וְגו'. מִיָּם רַבִּים – זוֹ זְרוּעַ
 יְמִין שְׂצָרִיף לְקַשֵּׁר בֵּיהּ קַשֵּׁר שֶׁל תַּפְלָה
 עַל זְרוּעַ שְׂמַאל, לְקַיֵּם וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי.
 דְּכַר אַחַר מִיָּם רַבִּים – זֶהוּ הַנְּהָר הַעֲלִיּוֹן
 שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים נְהָרוֹת לְכָל הָעֵבֶרִים,
 וְכֻלָּם שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ
 שְׂנַאֲמַר (תְּהִלִּים צג) מִקּוֹלוֹת מִיָּם רַבִּים.

דְּמִים רַבִּים, דִּנְפָקוּן וְאֶת־מִשְׁכַּן מְנִיָּה. וְנִהְרֹת, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, נִשְׂאוּ נִהְרֹת וְגו'.

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה, דְּרָחִים
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְבוּזוּ
לוֹ. (שיר השירים ח) בּוּז יְבוּזוּ לוֹ, יְבוּז מִיְבֻעֵי לֵיָהּ, מָאִי
יְבוּזוּ לוֹ. אֶלָּא, אִם יִתֵּן אִישׁ, דָּא קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (משלי כד) כָּל הוֹן
יָקָר וְנִעִים.

תּוֹסַפְתָּא

בּוּז יְבוּזוּ לוֹ. מָאִי בּוּז. יוֹמָא תְּנִינָא וְיוֹמָא שְׁתִּיתָא וְיוֹמָא
שְׂבִיעָא דְסוּפּוֹת, דְּבַהוֹן הוּוּ מְנַסְכֵי מִים וְיִין דְּיוֹ יוֹמִין
דְסוּפּוֹת, בַּהוֹן הוּוּ מְקַרִּיבִין יִשְׂרָאֵל, שְׂבֻעֵין פְּרִים, לְכַפְּרָא עַל
שְׂבֻעֵין מְמַנָּן, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּאֲר עַלְמָא חֲרוּב מְנִיָּהוּ, הִדָּא הוּא
דְכִתִּיב, (במדבר כט) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגו' וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשָּׁה
וְגו'. (ע"כ תוספתא).

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

תּוֹסַפְתָּא

בּוּז יְבוּזוּ לוֹ. מַה זֶה בּוּז? יוֹם שְׁנֵי יוֹם
שְׂשֵׁי יוֹם שְׂבִיעֵי שְׁל סְכוּת, שְׂבָהָם הִיוּ
מְנַסְכִים מִים וְיִין שְׁל שְׂבַעַת יְמֵי הַסְּכוּת,
בָּהֶם הִיוּ מְקַרִּיבִים יִשְׂרָאֵל שְׂבָעִים פְּרִים
לְכַפֵּר עַל שְׂבָעִים מְמַנִים, כְּדִי שְׁלֹא
יִשְׂאֵר הָעוֹלָם חֲרוּב מֵהֶם, זֶהוּ שְׂבַתוּב
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגו' וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה
אִשָּׁה וְגו'. (עַד כֹּאן תּוֹסַפְתָּא).

מֵאוֹתָם קוֹלוֹת שְׁל מִים רַבִּים שְׂוִיעָאִים
וְנִמְשָׁכִים מְמַנָּן, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר נִשְׂאוּ
נִהְרֹת וְגו'.
אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה
– שְׂאוּהֶבֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶת הַקּוֹדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא – יְבוּזוּ לוֹ. בּוּז יְבוּזוּ לוֹ? יְבוּז
הִיָּה צְרִיךְ לְהִיוֹת! אֶלָּא אִם יִתֵּן אִישׁ –
זֶה הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ,
כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (משלי כד) כָּל הוֹן יָקָר וְנִעִים.

בְּאַהֲבָה, דְּבִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגִבְיָהּ, וְלֹא לְאַתְקֻשְׁרָא
 בְּחֶדְהָ, בּוֹז יְבוּזוֹ לּוֹ, כָּל אֵינוֹן ^(ד' נ"ה) אֵינוֹן
 אֹכְלוֹסִין וְכָל אֵינוֹן מִשְׁרִיין דְּלְעִילָא, לְהֵהוּא
 הוּז יָקָר, דְּהָא לִית רְעוּתָא לְכְּלָהוּ אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא
 דְּבִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְקֻשְׁרָא בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא,
 וּמִתְעַטְרָא בְּחֶדְיָהּ, בְּדִין כָּל אֵינוֹן אֹכְלוֹסִין, וְכָל
 אֵינוֹן מִשְׁרִיין, וְכְּלָהוּ עַלְמִין כְּלָהוּ בְּחֶדְוִי, בְּנִהִירוֹ,
 בְּבִרְכָּאן, ^(על דא אמר) כְּתִיב שְׂמֵאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי
 וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי.

מָאן דְּאֵנָה תְּפִלִּין, כִּד מְנַח תְּפִלָּה שֶׁל יָד, בְּעֵי
 לְאוֹשְׁטָא דְרוּעָא שְׂמֵאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ
 לְבִנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְלְקֻשְׁרָא קֻשְׁרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין
 לְחַבְּקָא לָהּ, לְקַיְימָא דְכְּתִיב, שְׂמֵאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי
 וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי. לְאַתְחַזְּאָה בְּרַגְשֵׁי בְּגוּזָא דְלְעִילָא,
 וְלְאַתְעַטְרָא בְּכִלָּא, וּכְדִין בְּרַגְשֵׁי שְׁלִים בְּכִלָּא,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בְּאִזְרֵי וּבְבִרְכוֹת, ^(על זה אמר) כְּתוּב שְׂמֵאלוּ
 תַחַת לְרֹאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי.
 מִי שְׂמֵנִיחַ תְּפִלִּין, כְּשִׂמְנֵיחַ תְּפִלָּה שֶׁל
 יָד, צְרִיךְ לְהוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׂמֵאל לְקַבֵּל אֶת
 בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל וְלְקֻשֵׁר קֻשֵׁר עִם הַיְמִין כְּדִי
 לְחַבֵּק אוֹתָהּ, לְקַיֵּם אֶת הַכְּתוּב, שְׂמֵאלוּ
 תַחַת לְרֹאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי. שִׁירָאָה
 הָאָדָם כְּמוֹ שְׂלֵמֶעֱלָה וְלִהְתַּעֲטֵר בְּכֵל, וְאִזְ

בְּאַהֲבָה – שֶׁל בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו וְלֹא
 לְהִתְקַשֵּׁר עִמָּהּ, בּוֹז יְבוּזוֹ לּוֹ – כָּל אוֹתָם
 אֹכְלוֹסִים וְכָל אוֹתָם מַחְנוֹת שְׂלֵמֶעֱלָה
 לְאוֹתוֹ הוּז יָקָר, שְׁהֵרִי אֵין רְעוּז לְכֵלָם
 אֶלָּא בְּשַׁעְתָּה שְׂמִתְקֻשְׁרַת בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל
 עִם הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וּמִתְעַטְרַת עִמּוֹ,
 וְאִז כָּל אוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים וְכָל אוֹתָם
 הַמַּחְנוֹת וְכָל הָעוֹלָמוֹת, כֵּלָם בְּשִׂמְחָה,

בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָהּ. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאִירִי
עָלֶיהָ, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִתַּח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמָעָה יי' צְדָק
וְגו'. כִּמְהָ חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּבִבְלָא זְמַנָּא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֶתְתַּת
לְקָמִיָּה דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲזִדְמֵן לְקַבְּלָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב שְׁמָעָה יי' צְדָק
הַקְשִׁיבָה רַנְתִּי הַאֲזִינָה תִפְלְתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנָא
אֶתְקַטְרַנָּא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כִּמְהָ דְהִיא אֶשְׁתַּכַּחַת
לְקַמְךָ, אֲנָא נָמִי חָבִי אֶשְׁתַּכַּחְנָא. וּבְגִין כְּךָ שְׁמָעָה
יי' צְדָק, בְּקִדְמוּתָא, וּלְבַתָּר, הַקְשִׁיבָה רַנְתִּי
הַאֲזִינָה תִפְלְתִי.

בְּלֹא שְׁפִתֵי מַרְמָה. מָאִי בְּלֹא שְׁפִתֵי מַרְמָה. אֵלֶּא
חָבִי תַנְיִנָן. כָּל מְלָחָה וּמְלָחָה דְּעָלוּתָא, דְּאִפְיִק

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

זֶהוּ שְׁפִתוֹב שְׁמָעָה ה' צְדָק הַקְשִׁיבָה
רַנְתִּי הַאֲזִינָה תִפְלְתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנִי
הִתְקַשְׁרַתִּי עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁהִיא
נִמְצָאת לְפָנֶיךָ, גַּם אֲנִי כְּךָ נִמְצָא. וּמִשּׁוּם
כְּךָ, שְׁמָעָה ה' צְדָק – בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר
כְּךָ – הַקְשִׁיבָה רַנְתִּי הַאֲזִינָה תִפְלְתִי.
בְּלֹא שְׁפִתֵי מַרְמָה, מַה זֶה בְּלֹא שְׁפִתֵי
מַרְמָה? אֵלֶּא כְּךָ שְׁנִינּוּ, כָּל דְּבוּר

הָאֵדָם שְׁלָם בְּכַל, בְּקִדְשָׁה עָלִינוּהּ.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עָלָיו, (ישעיה מט)
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִתַּח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמָעָה ה'
צְדָק וְגו'. כִּמְהָ חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
לְפָנֶי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁבִבְלָא זְמַן
שְׁכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּאֵה לְפָנֶי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹדְמֵן כְּנֶגְדָּהּ.

בַּר נֶשׁ מִפּוֹמִיָּה, סִלְקָא לְעִילָא וּבְקָעָא רְקִיעִין,
 וְעֹאֲלַת לְאַתֵּר דְּעֹאֲלַת, וְתַמָּן אֲתַבְתָּנַת הֵהִיא מְלָה,
 אִי הִיא מְלָה דְכִשְׂרָא אִי לָא, אִי אִיהִי מְלָה
 דְכִשְׂרָא עֹאֲלִין לָהּ קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא לְמַעְבַּד
 רְעוּתָהּ. וְאִי לָאוּ, סָאטִין לָהּ לְבַר, וְאַתְעַר בְּתַהִיא
 מְלָה רוּחָא אֲחֵרָא.

וְתָא חָזִי, כְּתִיב בִּיהַ בְּיוֹסֵף, (תהלים קה) עֵנּוּ בְּכַבֵּל
 רְגִלּוֹ וְגו'. עַד אֵימַתִּי, עֵנּוּ בְּכַבֵּל רְגִלּוֹ. עַד
 עֵת בֹּא דְבָרוּ אֲמַרְתִּי יי' צִרְפַּתְהוּ. עַד עֵת בֹּא דְבָרוּ
 דְמֵאֵן. אֵלָּא עַד עֵת בֹּא דְבָרוּ (דְּיוֹסֵף, וְאַתְבַּחִין) תַּהִיא
 מְלָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲמַרְתִּי יי' צִרְפַּתְהוּ. כְּדִין,
 שְׁלַח מַלְאָךְ וַיִּתִּירָהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. אֲדַהְכִּי
 הָיָה אֶתָּא צִפְרָא.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וּבֹא רְאֵה, בְּיוֹסֵף כְּתוּב, (שם קה) עֵנּוּ
 בְּכַבֵּל רְגִלּוֹ וְגו'. עַד מַתִּי עֵנּוּ בְּכַבֵּל רְגִלּוֹ?
 עַד עֵת בֹּא דְבָרוּ אֲמַרְתִּי ה' צִרְפַּתְהוּ. עַד
 עֵת בֹּא דְבָרוּ שֶׁל מִי? אֵלָּא עַד עֵת בֹּא
 דְבָרוּ (שֶׁל יוֹסֵף, וּנְבַח) אוֹתוֹ דְבּוֹר. וְהוּא שְׁכַתוּב
 אֲמַרְתִּי ה' צִרְפַּתְהוּ. וְאִזּוּ – שְׁלַח מַלְאָךְ
 וַיִּתִּירָהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. בֵּינְתַיִם
 הָיָה בֹא הַבְּקָר.

וּדְבוֹר שֶׁל תְּפִלָּה שְׂמוּצִיא אָדָם מִפּוֹי,
 עוֹלָה לְמַעְלָה וּבּוֹקֵעַ רְקִיעִים, וְנִכְנָס
 לְמָקוֹם שְׂנִכְנָס, וְשֵׁם נִכְחַן אוֹתוֹ הַדְּבוֹר,
 אִם זֶה דְבוֹר כְּשֶׁר וְאִם לֹא. אִם זֶה
 דְבוֹר כְּשֶׁר – מְכַנְּסִים אוֹתוֹ לְפָנָי
 הַמַּלְאָךְ הַקּוֹדֶשׁ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. וְאִם לֹא
 – מְסַטִּים אוֹתוֹ הַחוּצָה, וּמְתַעוֹרְרֵת
 בְּאוֹתוֹ דְבוֹר רוּחַ אֲחֵרָת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א' כ"ה) וְהִיטָה נַפְשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים. נַפְשׁ אֲדוֹנֵי סִתָּם. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים כ"ד) אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לִשְׂוֹא נַפְשִׁי, הָא עֵידָנָא בְּצַפְרָא לְאַתְקִשְׂרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלְאַתְחַבְרָא בְּבַעֲלָהּ, זַפְּאִין אֵינּוּן צַדִּיקֵינָא דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילֵינָא, וְאַתָּאן לְאַתְקִשְׂרָא בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא וּבְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. עַלֵּיהּוּ כְּתִיב, (מְשָׁלִי כ"ג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאָמַדְךָ וְתַגִּיל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (וִיקְרָא טו') וְהִזְרַתְּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאֹתָם וְגו' בְּטַמְאָם אֶת מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם. וְהִזְרַתְּם, כְּהֵאֵי זֶר, דְּאֵיהּוּ זֶר מְכַלְהוּ, וְלֹא אֶתְחַבְרָ בְּמָה דְלִיתִיהּ דִּילִיהּ.

וְהָא חֲזוּ, בְּשַׁעֲתָא דְמִסְתַּאֲבִין בְּנֵי נָשָׂא לְתַתָּא, מִסְתַּאֲבִין לֹזֵן בְּכֻלָּא, וְהָא אֶתְמַר. אַבְל,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

עֲלֵיהֶם כְּתוּב (מְשָׁלִי כ"ג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאָמַדְךָ וְתַגִּיל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (וִיקְרָא טו') וְהִזְרַתְּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאֹתָם וְגו' בְּטַמְאָם אֶת מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם. וְהִזְרַתְּם, כְּמֹה הַזֶּר הַזֶּה, שֶׁהוּא זֶר מְכַלֵּם וְלֹא מִתְחַבֵּר בְּמָה שְׂאִינוּ שְׁלוֹ.

וּבֵּא רָאֵה, בְּשַׁעֲהַ שְׂאֵנְשִׁים מִטַּמְאִים

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א' כ"ה) וְהִיטָה נַפְשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים. נַפְשׁ אֲדוֹנֵי סִתָּם, כְּמֹה שְׂנֵאֲמַר (תְּהִלִּים כ"ד) אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לִשְׂוֹא נַפְשִׁי. הַרִי הַזֶּמֶן בְּבִקְרָ לְקִשְׂרָ אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלְחַבְרָה לְבַעֲלָהּ. אֲשֶׁרִי הַצַּדִּיקִים שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה בְּלִילָהּ וּבָאִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

בְּשַׁעֲתָא דְרוּחַ מְסֻאָבָא אֲתַעֵר (ס"א לְתַמָּא, אֲתַעֵר רוּחַ
 וכו') תְּשַׁבְּתוּן זָר, אֲלֵא רוּחַ מְסֻאָבָא דְלְתַתָּא, אֲתַעֵר
 רוּחַ מְסֻאָבָא אַחֲרָא, וְאֲתִיְהִיב לִיה רְשׁוּתָא לְנַחֲתָא
 לְעֵלְמָא. מָאי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא דְקְדוּשָׁה דְהָוָה נְחִית
 וּמְחִי בֵיה, לָא אֲשַׁתְּכַח, וְאֲסַתְּלַק, וּכְדִין אֲתַגְּלִיֵּיא
 דִּינָא, לְקַבְּלִיחוּן דְתַיְיבִין, וְאוּסִיף דִּינָא עַל דִּינֵיה,
 וּכְדִין, תִּרְוִן רוּחִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּעֵלְמָא, חַד, רוּחָא
 דְדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְמְסֻאָבָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲעֻטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָךְ
 דְאֹלִיפְנָא מֵאַבָּא. תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינָן
 מִנְּנַע דְבֵיתָא. דְבַר רוּחָא מְסֻאָבָא שְׂרִיא בְּבֵיתָא
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְדַפְּאָה לִיה, שְׂדַר נְנַע
 צַרְעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרָנָא דָּא בְדָא, וְהַהוּא נְנַע לָא
 אֲעֵדִי מִבֵּיתָא, וְאַף עַל גַּב דְרוּחַ מְסֻאָבָא אֲסַתְּלַק

לשון הקודש

רוחות נמצאות בעולם, אחת רוח הדין,
 ואחת רוח הטמאה.

אמר רבי אלעזר, הצטרפתי פאן
 לומר דבר שלמדתי מאבי. בא ראה,
 פאן למדנו מננע הבית, שפשוות
 טמאה שורה בבית ונקדוש ברוך הוא
 רוצה לטהר אותו, שולח ננע צרעת
 בבית להלחם זה עם זה, ואותו הננע
 לא סר מהבית. ואף על גב שרוח

למטה, מטמאים אותם בכל, והרי זה
 נאמר. אבל בשעה שרוח טמאה
 מתעוררת (למטה, מתעוררת רוח וכו') נחשבתם
 כזר, אלא רוח טמאה שלמטה מעוררת
 רוח טמאה אחרת, ונתנת לה רשות
 לרדת לעולם. איזו רשות? רשות של
 קדשה, שהיה יורד ומכה בו, לא נמצא
 ומסתלק, ואז מתנגלה הדין כנגד
 הרשעים, ומוסיף דין על דינו. ואז שתי

מֵהָיָא בֵּיתָא, עַד דִּינִתְצוּן בֵּיתָא, אֲבָנִין וְאֶעִין
וְכֹלָא, בְּדִין אֲתִדְכִי אֲתָרָא.

כֹּהֲאִי גִוּוּנָא, מָאן דְּאִסְתְּאָב וְאֲתַעַר רוּחָא מְסֻאָבָא
וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי, פִּד בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
לְדַבְּרָה עֲלִמָּא, אֲתַעַר רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא, וְאֲשִׁתְּכַח
בְּעֲלִמָּא וְשָׂרִיא עַל הָהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא, וּמְקַטְרְגֵי
דָּא בְּדָא, עַד (דף נ"ה ע"ב) דִּינִתְעַבְר מֵעֲלִמָּא, וְהָהוּא
רוּחָא דִּינָא תְּקִיפָא, לָא אִסְתְּלַק מֵאֲתֵרִיהָ עַד
דִּינִתְנִץ אֲתֵר, שְׂיִיפִין וְגִרְמִין וְכֹלָא, בְּדִין אֲתִדְכִי
עֲלִמָּא וְאֲתַעַבְרוּ מִנִּיהָ רוּחִין מְסֻאָבִין, וְעֲלִמָּא
אֲשִׁתְּכַח בְּדְכִין.

וְעַל דָּא תְּנִינן, אֲתָא לְאִסְתְּאָבָא מְסֻאָבִין לִיה
וְדָאִי. וְוִי לִיה לְפִר נָשׁ פִּד שָׂאֲרֵי עֲלִיהָ רוּחַ
מְסֻאָבָא, וְאֲשִׁתְּכַח בֵּיהָ בְּעֲלִמָּא, דְּוַדָּאִי לִינְדַע,

לשון הקודש

שתעבר מן העולם. ואותה רוח הדין
הקשה לא מסתלקת ממקומה עד שינתין
את המקום, איברים ועצמות והכל, ואז
נטהר העולם, ועוברות ממנו רוחות של
טמאה, והעולם נמצא בטהר.

ועל זה שנינו, הבא לטמא מטמאים
אותו ודאי. אוי לאדם כששורה עליו
רוח טמאה ונמצא עמה בעולם, שודאי

טמאה הסתלקה מאותו בית, עד
שינתצו את הבית, האבנים והעצים
והכל, אז נטהר המקום.

כמו כן מי שנמצא ומעיר רוח טמאה
ושורה עליו, כשרוצה הקדוש ברוך הוא
לטהר את העולם, מתעוררת רוח דין
קשה, ונמצאת בעולם, ושורה על אותה
רוח טמאה, ונלקחות זו עם זו עד